

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 26CoP/30/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2715204737
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 08. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Jozef Mačej
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2015:2715204737.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave vo veci starostlivosti o maloletú: E. E., nar. XX. J. XXXX, bytom u otca a zast. opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Senica, dieťa matky: I. E., nar. X. M. XXXX, bytom H. XXX a otca: D. E., nar. X. I. XXXX, bytom U., J.. I. XX, o nariadenie predbežného opatrenia, o odvolaní opatrovníka proti uzneseniu Okresného súdu Skalica zo 7. júla 2015 č. k. 7P/40/2015-22, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa p o t v r d z u j e .

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením zo 7. júla 2015 č. k. 7P/40/2015-22 súd prvého stupňa zamietol návrh opatrovníka: Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Senica, ktorým sa požadovalo dočasné zverenie maloletej E. E. do starostlivosti P. J. Q. H. XX, Q. a uloženie povinnosti otcovi odovzdať maloletú E. do predmetného P. J.. Zároveň sa požadovalo aj uloženie povinnosti rodičom platiť na výživu maloletej E. mesačne každý sumou vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrované, nepľnoleté dieťa podľa osobitného zákona vždy do 15. dňa toho-ktorého mesiaca vopred a to P. stredisku Q. H. Q.. Svoje rozhodnutie odôvodnil právne ustanovením § 74, § 75 ods. 1, 6 a 8, § 76 ods. 1 písm. a) a § 76 ods. 1 písm. b) O.s.p. (Občianskeho súdneho poriadku č. 99/1963 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení), vecne potom prakticky záverom o neopodstatnenosti nariadenia predbežného opatrenia z dôvodu, že v danom prípade nie sú dané okolnosti, ktoré by odôvodňovali potrebu okamžitej úpravy pomerov účastníkov, t.j., že by tu bol potrebný okamžitý zásah súdu formou nariadenia predbežného opatrenia. Z odôvodnenia súdu prvého stupňa vyplýva, že opatrovník viackrát riešil situáciu ohľadom maloletej len s otcom a s jeho družkou, avšak nie s matkou, pričom pri preskúvaní návrhu opatrovníka nebolo z tohto zrejme stanovisko matky a ani iných príbuzných - starých rodičov. Z obsahu súdneho spisu Okresného súdu Skalica sp. zn. 2P/97/2011 vyplynulo, že otec nechce ústavnú starostlivosť pre maloletú E., pričom z vyjadrenia maloletej E. vyplynulo, že príčinou jej správania sa je otcova družka, pričom z vyjadrenia otca vyplynulo, že strieda partnerky. Otec nevie nastaviť pravidlá pre dcéru, avšak vzhľadom k tomu, že sú prázdniny, má viac času sa jej venovať a je potrebné, aby vyhľadal odbornú pomoc za účelom nastavenia pravidiel.

Proti tomuto uzneseniu podal včas odvolanie opatrovník, ktorý ho navrhol zmeniť a to nariadením dočasného zverenia maloletej E. E., nar. XX. J. XXXX do starostlivosti P. J. Q. H. XX, Q. a zároveň uloženie povinnosti otcovi odovzdať maloletú E. E. do P. J. Q. H. XX, Q. ako aj uloženie povinnosti rodičom platiť na výživu maloletej a to každý vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrované, nepľnoleté dieťa podľa osobitného zákona vždy do 15. dňa toho-ktorého mesiaca vopred a to P. J. Q. H. XX, Q.. Ako vyplynulo z odôvodnenia jeho odvolania je umiestnenie maloletej E. do P. J. akútne z dôvodu vážneho ohrozenia jej zdravého a priaznivého vývoja a v súčasnosti jej života. Otec oznámil na ÚPSVaR Senica problémy v správaní E. až dňa 31. marca 2015 v čase,

kedy situácia bola v rodine značne vyostrená a z jeho strany už ťažko zvládnuteľná. Pri pohovore vyšlo najavo, že závažné problémy v správaní pretrvávali už minimálne 7 mesiacov. V rámci pomoci pri riešení problémov boli dohovorené odborné konzultácie na Referáte poradensko-psychologických služieb, na ktorých sa zúčastnil otec, maloletá E. i partnerka otca. Po konzultáciách bola práca s maloletou E. prerušená so záverom, že vzťahy v rodine sú výrazne narušené, otec absolútne nezvláda výchovu svojej dcéry, zlyháva v rodičovských kompetenciách. Dieťa sa dostáva svojim správaním do ohrozenia vo vývine aj živote a bolo odporúčané ho umiestniť do zariadenia a naďalej intenzívne pracovať s rodinou na zvyšovanie rodičovských kompetencií u otca a zlepšovanie vzájomných vzťahov. Otec je naďalej zamestnaný v nepretržitej prevádzke a chodí na tri pracovné zmeny a jeho neprítomnosť maloletá E. využíva svojim častým útekom. Partnerku otca nerešpektuje, jej vzťah je úplne odmietavý, jej komunikácia je plná nenávisťi. Taktiež vykonal prešetrenie pomerov u matky maloletej, ktorá sa vyjadřila, že súhlasí s umiestnením maloletej, pretože ani ona ju nezvládala, dcéra ju okradla. V tejto súvislosti spolu s odvolaním predložil aj správu zo šetrenia pomerov u matky. Už v návrhu uvádzal, že maloletá E. si písala na internete s rôznymi neznámymi mužmi a ich komunikácia sa týkala sexuálnych záležitostí, najmä intímnych stykov. Predmetná komunikácia bola vulgárna, plná oplzlých a zvrhých obscéností. Poukázal na to, že vzhľadom na vek maloletej nie je pre jej zdravý vývoj prípustné, aby takýmto spôsobom komunikovala. Napriek tomu, že jej bol doma zamedzený prístup k počítaču, nie je pre ňu problém sa na internet pripojiť i mimo domova a pokračovať v uvedenej komunikácii. S otcom maloletého boli vykonané pohovory a už dňa 25. mája 2015 uviedol, že nemá silu zabezpečovať starostlivosť o maloletú E., jej výchovu nezvláda a súhlasil, aby bola umiestnená do akéhokoľvek zariadenia. Správanie sa maloletej E. v čase partnerského vzťahu otca sa začalo meniť postupne. Z počiatku partnerku otca prijímala, až do času, keď boli na ňu kladené základné povinnosti, či už upratovanie izby, ustielanie postele, dodržiavanie osobnej hygieny a pod.. Postupne prešla maloletá E. do opozície, vzdoru voči otcovej partnerke, ale aj samotnému otcovi, je evidentné, že maloletá E. je voči aktuálnej partnerke neprístupná. Otcovu nevýraznosť vo výchove znásobuje fakt, že maloletá E. má epilepsiu a otec sa obáva byť na ňu prísnejší, dôraznejší. Maloletá E. od otca neprijíma žiadne rady, poučenia, príkazy a zákazy, je voči nemu plná hnevu. Dňa 20. júla 2015 sa dostavil otec na ÚPSVaR Senica, kde uviedol, že maloletá E. priznala, že mala asi pred 2 mesiacmi pohlavný styk, ktorý bol obojstranne chcený. Naďalej otca nerešpektuje a robí si čo chce, voči otcovi má vyslovene odpor, jej správanie sa evidentne zhoršuje. Neustále uteká z domu, niekedy na jednu a niekedy na dve noci. K svojmu správaniu je ľahostajná, neprijíma žiadne dohovárania, zákazy. Neuvedomuje si závažnosť svojho správania, ktorým ohrozuje svoje zdravie a aj život, preto je potrebné, aby bolo návrhu ÚPSVaR Senica vyhovené a maloletá E. bola dočasne zverená do starostlivosti P. J. Q. H. XX, Q..

Odvolací súd preskúmal napadnuté uznesenie bez ohľadu na rozsah a dôvody odvolania (§ 212 ods. 2 písm. a/ O.s.p. a § 81 ods. 1 O.s.p) spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s ust. § 214 ods.2 O.s.p. a zistil, že sú splnené podmienky na potvrdenie (§ 219 O.s.p.) rozhodnutia súdu prvého stupňa, pretože rozhodnutie súdu prvého stupňa treba považovať čo do výroku za správne.

Podľa ust. § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s výrokom napadnutého uznesenia, keď súd prvého stupňa vec správne vecne i právne posúdil a na zdôraznenie správnosti doplní ďalšie dôvody:

V zmysle § 74 ods. 1 O.s.p. pred začatím konania môže súd nariadiť predbežné opatrenie ak je potrebné, aby dočasne boli upravené pomery účastníkov, alebo ak je obava, že by výkon súdneho rozhodnutia bol ohrozený.

V zmysle § 76 ods. 1 písm. b) O.s.p. predbežným opatrením môže súd uložiť účastníkovi, aby odovzdal dieťa do starostlivosti druhého z rodičov alebo do starostlivosti toho koho označí súd; alebo do striedavej

osobnej starostlivosti. Výpočet možných opatrení súdu v ust. § 76 ods. 1 písm. a) - g) je pritom len demonštratívny.

Podľa § 12 ods. 1 zákona č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele (ďalej len „ZoSK“) ak je to potrebné v záujme dieťaťa, orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately rozhodne o uložení výchovného opatrenia ustanoveného osobitným predpisom alebo o uložení týchto výchovných opatrení: a) upozorní vhodným spôsobom dieťa, jeho rodičov alebo osobu, ktorá sa osobne stará o dieťa, ak svojím správaním môžu ohroziť alebo narušiť priaznivý psychický vývin, fyzický vývin a sociálny vývin dieťaťa, b) uloží dieťaťu povinnosť podrobiť sa odbornej diagnostike v špecializovanej ambulantnej starostlivosti, ak je to potrebné na uplatnenie primeraného opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately pre deti a diagnostiku nemožno zabezpečiť iným spôsobom, c) uloží dieťaťu povinnosť zúčastniť sa na liečbe v špecializovanej ambulantnej starostlivosti, d) uloží dieťaťu povinnosť zúčastniť sa na výchovnom programe alebo na sociálnom programe.

Podľa § 37 ods. 2 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine (ďalej len „ZoR“) ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd môže rozhodnúť o uložení týchto výchovných opatrení: a) vhodným spôsobom napomenie maloleté dieťa, jeho rodičov a iné fyzické osoby, ktoré svojím správaním ohrozujú alebo narušujú jeho riadnu výchovu, b) určí nad výchovou maloletého dieťaťa dohľad; dohľad vykonáva najmä za súčinnosti orgánu sociálnoprávnej ochrany detí, obce, školy, neštátnych subjektov a zariadenia, v ktorom je maloleté dieťa umiestnené, c) uloží maloletému dieťaťu obmedzenie v rozsahu potrebnom na predchádzanie a zabráňovanie škodlivým vplyvom, ktoré môžu ohroziť alebo narušiť jeho priaznivý vývoj; dodržiavanie uloženého obmedzenia sleduje najmä za súčinnosti obce, d) uloží maloletému dieťaťu a jeho rodičom povinnosť podrobiť sa sociálnemu poradenstvu alebo odbornému poradenstvu v špecializovaných zariadeniach.

Podľa § 37 ods. 3 ZoR ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak výchovné opatrenia uvedené v odseku 2 nevedli k náprave, súd dočasne odníme maloleté dieťa z osobnej starostlivosti rodičov aj proti ich vôli, osôb, ktorým bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej starostlivosti podľa § 45 alebo 48, budúcich osvojiteľov, ktorým bolo maloleté dieťa zverené do starostlivosti podľa § 103, osvojiteľov alebo poručníka, ktorý sa o maloleté dieťa osobne stará a nariadi maloletému dieťaťu a) pobyt v zariadení, ktoré plní úlohy odbornej diagnostiky, najdlhšie na šesť mesiacov, b) pobyt v špecializovaných zariadeniach najdlhšie na šesť mesiacov, c) pobyt v resocializačnom stredisku pre drogovu závislosť.

Odvolací súd pripomína, že základným prvkom rodinného života je spolužitie rodičov, resp. rodiča a maloletého dieťaťa (porov. Rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva Kutzner vs. Nemecko Bronda vs. Taliansko).

Zásah do práva na rešpektovanie rodinného života (čl. 8 Dohovor o ochrane ľudských práv základných slobôd) je veľmi závažným zásahom do základných ľudských práv opierajúci sa o dostatočne závažné argumenty motivované záujmom maloletého dieťaťa (porov. Rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva Scozzari Giuntia vs. Taliansko).

Ak je preukázaná existencia rodinného vzťahu, musia orgány verejnej moci konať tak, aby sa takýto vzťah mohol rozvíjať a je ich úlohou prijať vhodné opatrenia za účelom zlúčenia rodiča s maloletým, dieťaťom. K ich pozitívnym povinnostiam patrí aktívna pomoc s osobnými, sociálnymi, zdravotnými a majetkovými problémami.

Ako vyplynulo z doterajších záverov v konaní, otec maloletej si nevie dať rady so svojou maloletou dcérou E. a sám následne súhlasil s návrhom sociálneho kurátora umiestniť jeho dcéru vo výchovnom zariadení.

Z obsahu spisu vyplýva, že Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny sa obmedzil na pohovory s maloletou a jej otcom, ktoré zjavne k žiadnej náprave nevedli. Po vykonanom pohovore nedošlo k zmene jej

správania a nasledoval iba ďalší pohovor. Je nepochybné, že pohovory s maloletou E. a jej otcom sa minuli účinkom.

Zákonodarca stanovil podmienky, za ktorých môže dôjsť k odňatiu maloletého dieťaťa z osobnej starostlivosti rodičov v zmysle ust. § 37 ods. 3 ZoR. Výhovné opatrenie musí byť nielen v záujme maloletej E., ale musí byť splnená podmienka, že výchovné opatrenia uvedené podľa § 37 ods. 2 nevedli k náprave (napr. možnosť určenia nad výchovú maloletého dieťaťa dohľad, uloženia sa podrobiť poradenstvu v špecializovaných zariadeniach). Ustanovenie § 37 ods. 2 ZoR upravuje miernejšie formy výchovného opatrenia nižšej intenzity vo vzťahu k výchovným opatreniam upraveným v § 37 ods. 3 ZoR.

Problémy s maloletou E. majú spočívať predovšetkým v nerešpektovaní rodiča (otca) ako autority, ktorá by mala zabezpečiť starostlivosť o jej výchovu a taktiež sa k tomu pridružilo aj záškoláctvo a komunikácia maloletej E. prostredníctvom internetu s rôznymi mužmi týkajúca sa najmä intímnych záležitostí.

Uloženie výchovného opatrenia vo vzťahu k maloletému dieťaťu je opodstatnené, ak je to v jeho záujme. Narušenia alebo ohrozenia výchovy maloletej E. odvolací súd považuje za osvedčené, preto by uloženie výchovného opatrenia bolo v jej záujme. Odvolací súd tiež nevyklučuje uloženie výchovného opatrenia v zmysle ust. § 37 ods. 3 ZoR, avšak za zákonom splnených podmienok, pretože na vyššie uvedených kritériách uloženia výchovného opatrenia je potrebné zotrvať i pri nariadovaní predbežného opatrenia.

Predbežným opatrením súd dočasne upravuje pomery účastníkov konania, pričom je dôležité, že je povinný poskytnúť ochranu tomu, kto sa nariadenia predbežného opatrenia domáha, ale v rámci ústavných pravidiel (porov. Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 257/2010).

Ochrana toho, voči komu predbežné opatrenie má smerovať, nemôže prakticky znemožňovať ochranu oprávnených záujmov druhej strany. Preto nariadenie predbežného opatrenia je dôvodné iba za situácie, ak je potrebné bezodkladne vyriešiť situáciu, v akej sa maloleté dieťa ocitlo (porov. Uznesenie Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I ÚS. 347/06).

Pri nariadovaní predbežného opatrenia musia súdy vziať na zreteľ fakticitu javu, proporcionality následku a príčiny jeho vzniku. Ďalej je potrebné zvažovať pozitívne a negatívne argumenty v kolízii stojacich záujmov za súčasnej minimalizácie zásahov do základných práv účastníkov konania (porov. Nález Ústavného súdu Českej republiky zo dňa 18.6.2002 sp. zn. IV. ÚS 89/02, Sbirka nálezů a usnesení Ústavního soudu, svazek 27, nálež č. 97).

Odvolací súd dospel k záveru, že nariadením predbežného opatrenia by nebol dodržaný princíp proporcionality pri nariadovaní predbežného opatrenia, keďže si myslí, že k náprave maloletej E. existujú miernejšie prostriedky (§ 37 ods. 2 písm. b/, d/ ZoR), ktoré však neboli využité. A pokiaľ by sa uvedené výchovné opatrenia minuli účinkom, bude na mieste uložiť výchovné opatrenie v zmysle ust. § 37 ods. 3 ZoR..

Odvolací súd preto napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa podľa § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. potvrdil.

O trovách konania bolo rozhodnuté s použitím § 146 ods. 1 písm. a) O.s.p. v spojení s § 81 ods. 1 O.s.p. a v odvolacom konaní s použitím ust. § 224 ods. 1 O.s.p..

Toto uznesenie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0, čiže jednomyseľne (§ 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch v znení neskorších zmien a doplnení).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.